

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. IV. De Conditionibus ad merendum requisitis ex parte actûs meritorij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

§. IV.

De conditionibus ad merendum requisitis ex parte actûs meritorij.

658. **D**ico primò: ad meritum requiritur, ut sit actus simpliciter bonus, secùs ut sit actus superogationis, seu consilij, imò si est præceptus, est magis meritorius.

Ratio primi, quod nullus actus dignus maledictione mereatur, omnis autem actus, nisi sit simpliciter bonus, est maledictione dignus ex illo Jerem. 48. *Maledictus homo, qui facit opus DEI negligenter.*

Ratio secundi, quod actui præcepto sit etiam promissa in mercedem vita æterna Matth. 19. *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.*

Ratio tertij, actus quo melior, eo etiam est magis meritorius, opus autem præceptum cæteris paribus est melius opere consilij, habet enim præter propriam honestatem etiam honestatem obedientie. Hinc idem opus factum ex voto est magis meritorium. Circa partem primam conclusionis adverte eam esse intelligendam de bonitate actui intrinseca, nam actum intrinsecè bonum posse extrinsecè vitari ostendi n. 564. & seqq.

659. Dico secundo ad meritum esse necessarium libertatem à coactione, & necessitate. Conclusio quoad primam partem est omnium ac de fide, uti etiam

quoad partem secundam contra Jansenistas. Probationes hujus reperies à num. 452. usque ad 458. Confirmatur: ad meritum requiritur opus quod sit obsequium alteri, ac liberaliter impensum in honorem ejusdem per num. 648. ad hoc autem est necessaria libertas, quod enim sit necessario, non potest esse obsequium liberaliter impensum, consequenter nec dignum remuneratione.

Hæc libertas debet esse perfecta, seu dependere ab advertentia perfecta, idque non solum, ut cadat in præmium gratia habitualis, & vita æterna, sed etiam gratia actualis juxta n. 534.

Amplia ut nec de congruo possimus mereri primam gratiam sine plena libertate, ita certum esse credit Ovied. 1. 2. tract. 9. Contr. 2. p. 1. num. 5. Eadem libertas requiritur ad conversionem peccatoris, quæ est necessaria ad averfionem à DEO, sed ad hanc est necessaria libertas plena, si enim ad mortale sufficeret imperfecta, status naturæ lapsæ esset admodum periculosus. Major probatur ex Trid. Sess. 6. cap. 5. *Ut inquit, qui per peccata à DEO averfi sunt &c. eidem gratia libere assentiendo dispensantur.*

Cæterum fatetur cit. Ovied. num. 9. potuisse ordinari à DEO actus supernaturales.

rales semiplenè liberos ad præmium vitæ æternæ, quia etiam sic facti habent honestatem aequaliter imputabilem, consequenter congruentiam aliquam ad præmium ejusmodi.

660. Multum controvertitur an actus à voluntate elicitus, & ab eadem efficaciter absoluto, & determinato imperio imperatus reineat libertatem formalem, & immediatam, consequenter, an sit meritorius? Hic nomine Imperij venit actus voluntatis, quo voluntas se ipsam mover, & determinat ad actum imperatum exequendum. Pro decisione.

Supponendum primò, cum Izquierdo de DEO. D. 30. num. 600. & communiori contra Vasq. quod voluntas possit imperare suos actus.

Supponendum secundò, Imperium esse duplex efficax, & inefficax: efficax est illud, quod ex vi sui conatus est inseparabile ab actu imperato: ex vi, inquam, sui conatus, quia non tollit efficaciam, si aliunde separetur ab actu imperato, ut si DEUS denegat concursum, ad actum imperatum (quidquid dicat citatus Izquierd. num. 607. distinguens inter imperium de actu eliciendo tempore præsentis, & propositum de eliciendo in futuro, de hoc concedit posse effectivè efficax, etsi effectivè fiat inefficax, secùs de primò) aut, ut sæpe accidit, si quis efficaciter affectivè velit id, quod in re est impossibile. Inefficax est, quod ex vi affectus, & conatus non connectitur cum actu imperato.

Rursum est aliud determinatum, idque absolutum, aliud vagum, seu disjunctum. Absolutum determinatum tendit in objectum determinatum quoad

substantiam solùm, aut etiam determinatum, quoad modum, ut si imperet e. g. actum misericordiæ cum suis circumstantijs; si verò imperet sine circumstantijs, erit determinatum duntaxat quoad substantiam. Vagum est, quod imperat vagè actum e. g. justitiæ, aut misericordiæ, si imperet actum sub ratione generica v. g. honestum opus, dicitur imperium confusum.

Item est directum, aut indirectum, si directè imperat actum e. g. misericordiæ, dicitur directum; si indirectè imperet aliud, ex cujus volitione determinetur ad ponendum actum misericordiæ, dicitur indirectum, ut si directè intendat finem, ad cujus existentiam est determinatè necessarius actus misericordiæ.

Quæstio controversa procedit de Imperio determinato directo: In qua controversia supponitur imperium se tenere ex parte actus primi proximi contra aliquos apud Joan. Marin. de Alib. Hum. D. 5. num. 30. negantes, qui putant se habere concomitanter determinativè ad actum eo modo, quo aliqui censent actionem non esse priorem effectui, sed concomitanter determinare effectum ad existentiam. Utrum autem imperij influxus in actum imperatum sit physicus, aut moralis, jam decidi *nu. 496.* esse morale.

Duplex est sententia extremè opposita: una negans auferri immediatam libertatem. Ita Conink D. 3. de bonit. & malit. Muniessa de Gratia D. 25. S. 8. altera affirmans cum Izquierd. num. 626.

661. Respondeo actum efficaciter determinatè, & absolutè imperatum non esse

esse immediatè liberum, proinde nec meritorium, probatur: ut actus voluntatis elicitus sit formaliter, & immediatè liber, debet immediatè subsequi signum libertatis actus primi, sed actus imperatus non immediatè subsequitur signum libertatis actus primi, ergo actus imperatus non est formaliter, & immediatè liber. Major est ex terminis nota. Minor probatur, tunc actus imperatus non immediatè subsequitur signum libertatis actus primi, quando inter signum libertatis actus primi, & actum imperatum mediat ordine causalitatis actus efficax imperans, sed mediat, nam uti proxime præmissi, imperium se tenet ex parte actus primi relatè ad actum imperatum.

Resp. noster Pater Vincent. Ramirez: licet voluntas creata immediatè libertate influat in imperium suum, non sequitur, quod unà cum imperio nequeat immediatè libere concurrere in actum imperatum; sicut, quamvis DEI omnipotentia immediatè efficiat voluntatem nostram, non impeditur, quò minus immediatè coëficiat cum voluntate hujus operationes,

Actus igitur imperatus dupliciter potest considerari respectu voluntatis, nempe quod ab hac procedat immediatè, & mediatè; mediatè quatenus voluntas immediatè efficit imperium, quàm actum imperatum: immediatè verò quatenus voluntas simul cum imperio ponit actum imperatum; sic enim nihil mediat inter voluntatem sumptam cum imperio, & inter actum imperatum: sicut in allata instantia operationes voluntatis ab omnipotentia procedunt mediatè, & immediatè: immediatè, quatenus omnipotentia

cum voluntate immediatè efficit illas, mediatè verò quatenus omnipotentia ante operationes causat voluntatem.

Contra est, quod sit magna disparitas: omnipotentia enim etiam ut conjuncta voluntati creata retinet virtutem proximam ad omnes effectus: è contra nec voluntas nostra, nec DEUS retinet virtutem mediatè, & simul immediatè liberè ponendi actum imperatum, voluntas enim ut juncta imperio non est immediatè libertas respectu actus imperati, quia voluntas ut conjuncta imperio est determinatè connexa cum actu imperato, ergo ut conjuncta non est in signo immediatè libertatis ad actum imperatum; si quidem immediatè libertas non est compatibilis cum determinato nexu pro eodem signo respectu actus imperati. Ut ergo voluntas queat immediatè liberè ponere actum, debet in esse actus primi liberi constitui per carentiam determinatè imperij efficacis.

Unde est impossibile, ut voluntas pro eodem signo naturæ sit voluntas in actu primo proximo ad actum imperij, & ad actum imperatum.

662. Dico tertio; nullum actum, nisi sit in substantia, seu intrinsecè supernaturalis, posse etiam de congruo esse meritorium præmij supernaturalis. Ita Maurus *lib. 6. quest. 92. num. 24.* Ovidio *controver. 3. p. 1.* Est contra multos.

Primò contra Pelag. docentem actus honestos viribus naturæ elicitos condignè mereri vitam æternam. Eum secuti sunt semipelagiani quoad solum initium justificationis, hoc enim attribuebant alicui actui naturali meritorio; incertum tamen est

est testis Oviedo, utrum istud initium fuerit aliquis actus naturalis de congruo, aut etiam condignè meritorius? ideo autem negabant necessitatem gratiæ supernaturalis ad initium justificationis, quia credebant à gratia tolli libertatem.

Secundò est contra Scotistas asserentes: quod actus naturales elicit à iusto, vel mediante auxilio gratiæ supernaturalis sint meritorij præmij supernaturalis, alterum enim est necessarium in hac providentiâ, ut salventur Concilia & Patres, divinitus autem, & in alia providentiâ dicunt naturalem actuum honestatem citra ipsorum exigentiam posse à DEO extrinsecè ordinari ad præmium supernaturale, ac evadere condignè hujus meritorios; ita ut condignitas eorum coalescat partim ex ordinatione divina extrinsecà illis, partim ex ipsorum naturali honestate, prout relatum in tertia opinione *num. 653.*

Tertiò contra Vasq. *1. 2. D. 217. à cap. 2.* & alibi affirmantem: omnia opera bona iustorum esse meritoria vitæ æternæ, licet sint in substantia, seu in entitate naturalia; ait tamen esse supernaturalia quoad modum, quatenus omnia dependent à cogitatione congrua in Entitate quidem naturali, at naturæ indebita, proinde supernaturali quoad modum. Hanc gratiam contendit esse veram, & simpliciter gratiam Christi à concilijs, & Patribus contra Palag. requisitam ad præmium supernaturale.

Quartò contra Soarez *lib. 12. de Grat. cap. 11. num. 22. Rhodes D. 4. quest. 2. S. 2. §. 2.* non exigentes determinatè intrinsecam supernaturalitatem, *R. P. Karch, Diss.*

sed indeterminatè, nempe hanc, aut extrinsecam actui meritorio: unde actus imperati intrinsecè naturales per actum supernaturalem evadunt meritorij præmij supernaturalis non solum denominativè, ac extrinsecè, seu quatenus imperans actus est meritorius, sed ipsi imperati addunt imperanti actui novum meritum præmij supernaturalis.

663. Contra hos omnes probatur assertio: nullus potest etiam de congruo mereri, prout oportet ad salutem, sine illuminatione, & inspiratione S. Spiritus juxta Concilia, & Patres contra Pelag. sed hæc illuminatio, ac inspiratio debet esse in substantia supernaturalis: si enim Concilia, & Patres possent exponi de dono speciali Entitativè naturali, ad nullos actus meritorios, ac ultimo disponentes ad justificationem, opus esset gratiâ actuali in substantia naturali, nam cum nobis non constet, nisi ex modo loquendi Conciliorum, & Patrum, necessitas gratiæ, si hæc Entitativè supernaturalis non sit necessaria ad præmium salutis pro omni eventu sufficere ad meritum saltem congruum gratiæ actualis Entitativè naturalis, quod etiam Adversarij negant. Confirmatur. Quia omnia præmia sunt bona, & sancta, nullus actus potest esse illi etiam de congruo proportionatus, nisi sit bonus, & sanctus, ergo nec potest esse ullus actus proportionatus etiam de congruo præmio supernaturali, nisi sit intrinsecè supernaturalis.

Inferes primo, nullum actum naturalem honestum posse à DEO acceptari ad præmium supernaturale, actus enim ex se non habens vim indu-

cendi præmiantem ad remunerandum, nequit vim movendi acquirere ab acceptatione; nihil enim actui extrinsecum potest huic conferre, ut habeat ex se vim movendi, ut autem meritum moveat debet habere ex se vim movendi per *num. 648. & 654.*

Inferes secundò, nullum opus naturale imperatum ab actu supernaturali ex fine supernaturali augere meritum actûs imperantis contra Soarez. quia ut augeat, debet evadere ex se meritorius, sed non evadit, ut probatum est, & confirmatur à paritate actûs externi, qui etiam secundum Soarez *cap. 6. num. 6.* contra Scot. per hoc quod impèretur ab actu interno supernaturali, non evadit ex se sed solum extrinsecè, ac denominativè meritorius, quin augeat meritum.

Inferes tertio, opera iusti naturalia honesta à dignitate, seu gratia habituali ejusdem non evadere meritoria de condigno præmij supernaturalis, aut de congruo ab ullo alio principio supernaturali. Soarez *cap. 10. à num. 15.* contra Vasq.

Ratio: quod de essentia meriti sit, quod sit radix, fundamentumque exigens præmium, nisi enim ex se habeat aliqualem vim ad præmium, nulla sequi potest remuneratio, sed pura liberalis donatio per *num. 654.* Dignitas merentis non exigit ullum præmium, nisi hæc exigatur à merito; quia dignitas merentis nempe gratia habitualis non est laude digna, ac libera, sed facit, ut supposita aliquali exigentiâ alicujus præmij in opere, illud ipsum præmium sit operi debitum, ejusque condignè meritorium.

664. Dico quartò: ad opus de condigno meritorium necessaria est gra-

tia habitualis, secùs ad meritum de congruo.

Ratio primi, quod meritum condignum esse debeat gratum, & acceptum præmianti, quale esse non potest, nisi sit opus amici, præsertim ut sit meritum condignum gloriæ, aliàs si peccator posset mereri condigne gloriam, is simul esset dignus gloriâ æternâ, & simul pœnitæ inferni.

Ratio secundi, quod ad meritum congruum sufficiat aliqualis proportio inter meritum, ac præmium; tale autem elici potest etiam à peccatore elevato per auxilium naturale ad eliciendum actum honestum supernaturalem, unde defacto omnis dispositio supernaturalis ad justificationem est meritoria de congruo per *n. 650. & 657.*

665. Dico quintò: ad merendum requiritur aliqua arduitas, non est tamen necessaria arduitas nata ex repugnantia partis inferioris ad superiorem, sed ad essentiam meriti sufficit arduitas orta ab excellentia operis. Maurus *lib. 6. quest. 95.* contra Haunold. *lib. 2. tract. 3. cap. 3. contr. 6.* Ante probationem distinguenda est duplex arduitas operis meritorij cum S. Th. *1. p. quest. 62. art. 2. ad 2.* Prima consistit in ipsâ operis excellentia utpote excedens vires naturæ. Secunda oritur ex repugnantia partis inferioris vehementer allecctæ aliquo commodo contrario id relinquendam honestatem virtutis impossibilem cum tali commoda præsentis, aut futuro sperato, vel fugientis opus virtutis ob annexum laborem, dolorem, aut incommodum aliud temporale: proposita sic ex parte una virtutis honestate ad se attrahente, ex altera vero parte

parte proposito in commodo virtuti annexo, oritur pugna inter appetitum sensitivum, & rationalem, evaditque opus difficile, ac arduum operanti. Hanc secundam arduitate ad essentiam meriti poscit opinio Haunoldi, nostra verò putat sufficere primam.

Ratio primi, colligitur ex scrip. Matth. 11. *Regnum caelorum vim patitur, & violenti rapiunt illud: & 2. Timoth. 2. Nemo coronatur, nisi qui legitime cortaverit.* & 1. ad Cor. 3. *Unusquisque propriam mercedem accipiet secundum suum laborem.*

Ratio secundi, ex sensu communi Theologorum: quod Angeli in via sibi meruerint beatitudinem supernaturalem, ac eandem potuissent condignè mereri homo in statu innocentiae, si durasset, sed nec illorum, nec hujus operis boni arduitas consistebat in repugnantia parvis inferioris ad superiorem, nullum siquidem commodum naturale fuit Angelis propositum fortiter eos retrahens à conversione ad DEUM, nec in statu Innocentiae quidquam hominem vehementer revocans à bono honesto. Est hæc mens aperta S. Th. qu. 26. de Veritate art. 6. ad 12. *duplex, inquit, est difficultas: una qua est ex magnitudine facti, & ejus bonitate, & hac difficultas requiritur ad virtutem. Alia, qua est ex parte agentis, in quantum est deficiens, vel impediens circa rectas operationes, & hanc difficultatem, vel tollit, vel minuit virtus, & sic pas-*

siones difficultatem faciant. Prima difficultas, qua est ex parte facti, per se facit ad meritum, sicut bonitas actus: secunda verò, qua est ex infirmitate operantis, non facit ad meritum, nisi forte occasionaliter, in quantum est occasio majoris conatus. Non est autem verum, quod Adam in primo statu non potuerit mereri, quamvis nihil impelleret ad malum.

Ratio tertij constat ex textu recitato D. Th. & 1. p. qu. 62. art. 2. ad 2. expresse tradentis Angelo esse meritum difficile propter hoc solum, quod sit supernaturale, & art. 4. objicit sibi: *meritum est ex difficultate operis.* Respondet ad primum: *dicendum, quod difficultas bene operandi non est in Angelis ex aliqua contrarietate, vel impedimento naturalis virtutis, sed ex hoc, quod opus aliquod bonum est supra virtutem naturæ.*

666. Dico sextò: juxta communio-riorem, ac verio-riorem opinionem actus debet esse positivus, ut sit meritorius præmij supernaturalis contra Ripalda de Ente supernaturali: Ratio quia per n. 662. ad meritum præmij supernaturalis est necessaria supernaturalitas ei intrinsicæ, sed talis potest inesse soli actui positivo, ejusque author principalis est DEUS, pura omis- sio utpote nihil non potest esse supernaturalis intrinsicè, nihilominus opinio Ripaldæ non est improbabilis per n. 549.

* *

